

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

LIFE TWO

НАРЪЧНИК С РАЗПИСАНИ ПЕДАГОГИЧЕСКИ СЪВЕТИ

Learning
Interculturality
From Religion 2

Подкрепата на Европейската комисия за изготвянето на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието ѝ, отразяващо възгледите на нейните автори. Комисията не може да носи отговорност за каквото и да е използване на съдържанието в нея информация.

Упражнение 1

ОБЛАСТ	<p>Миротворчеството е свързано с религиозните вярвания по същия начин, както и политически убеждения. То представлява набор от инструменти и начини за справяне с конфликти, подобряване на конгруентността (връзката между това което говорим и това, което вършим) и преодоляване на деструктивността, която може да доведе, например, до война. Хората, фокусирани върху свят без спорове, редовно са в центъра на миротворческите учения по цялата планета. В този урок учениците проверяват какво и кой движи различни миротворчески усилия, а също и естеството и ефекта от тези начинания.</p> <p>Проучване на терен, критично мислене за разрешаване на проблеми, групово дискусия.</p>
НИВО НА ТРУДНОСТ	Средно/ниско
ВЪЗРАСТОВА ГРУПА	14 – 16 години Този урок е предназначен за гимназиални класове, но може да бъде адаптиран и за ученици от прогимназията.
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ	1 учебен час
ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ	<p>Учениците ще:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Опишат различни видове миротворчески усилия/програми и конфликтите, които целят да разрешат • Определят религиозните, социалните и/или политическите вярвания и ценности, които са в основата на миротворчеството • Направят профил на миротворците, като подчертаят общите им предимства, отговорности, характери и т.н. • Разграничат значението и ефекта от миротворческите усилия и проекти • Приложат своето разбиране и оценка на усилията за установяване на мира чрез проект, който ще разработят
ПРЕДВАРИТЕЛНА ПОДГОТОВКА	Накарайте учениците да се разделят на групи, за да изследват религиите, налични в тяхната общност – или чрез достъп до онлайн ресурси като уебсайтове и видеоклипове в YouTube, или като посетят различни религиозни храмове
ОРГАНИЗАЦИОННА ПОДГОТОВКА	<ul style="list-style-type: none"> • Работен лист за миротворчески профил • Работен лист за критични разговори • Компютри или интерактивна дъска • Екран, върху който да се проектират видео сегменти, ако има такива

	<ul style="list-style-type: none"> Раздаване на уеб ресурси, ако компютрите не са налични в момента
ЕТАПИ НА ИЗПЪЛНЕНИЕ	<ol style="list-style-type: none"> Напишете "МИР" на милиметрова хартия или на бялата дъска. Разкажете накратко на учениците значенията на думата. Попитайте ги какво виждат или мислят за това, когато го чуят или прочетат. Попитайте учениците какво мислят, когато чуят термина „МИРОТВОРЧЕСТВО“, и как са научили за термина. Поканете учениците да представят знанията си за текущите миротворчески дейности, мисии, с които са запознати – глобално, в техния регион, в тяхната общност. Те трябва да отбележат малките и по-мощните мисии, с разбирането, че ние често мислим за миротворчеството като национално или глобално начинание. Но хора като Ганди, Далай Лама и Тич Нат Хан подчертават, че дори мощните усилия за мир трябва да започват с по-малки, със себе си в ежедневието ни живот.
ОБОБЩЕНИЕ/РЕФЛЕКСИЯ	15 минути: Учениците разсъждават върху това, което научават за различните религии в тяхната местна общност.
ТРАНСФЕР В ПРАКТИКАТА	Всяка група може да сподели 1-2 големи идеи за това, които са взели от своите теми и 1-2 големи идеи, които са взели от другите теми.
ПРИДОБИТИ КЛЮЧОВИ КОМПЕТЕНЦИИ И УМЕНИЯ	<p>Учениците ще могат да:</p> <ul style="list-style-type: none"> Създадат стратегия за разрешаване на конфликти или програма за посредничество в тяхното училище, която е изградена върху миротворчески подход за успокояване на евентуално възникнали раздори между учениците. Създадат клуб в училище, който инициира серия от програми и дейности, които отразяват културното разнообразие, вярвания и ценности на учениците.

Упражнение 2

ОБЛАСТ	Значението на абстрактните понятия в реалния живот.
НИВО НА ТРУДНОСТ	Средно
ВЪЗРАСТОВА ГРУПА	15-17 години
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ	80 минути
ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ	Да се разбере и оцени значението на демокрацията и демократичните

	процеси и институции.
ПРЕДВАРИТЕЛНА ПОДГОТОВКА	На учениците се дават кратки откъси от учителя с различни идеи за демокрацията. Или учителят дава устно кратко обяснение на основните форми на демокрация.
ОРГАНИЗАЦИОННА ПОДГОТОВКА	Учениците могат да бъдат разделени на групи, за да обсъдят откъсите и да обменят идеи.
ЕТАПИ НА ИЗПЪЛНЕНИЕ	Стъпка 1 - прочетете/или слушайте откъси, в които има развити идеи за демокрацията. Стъпка 2 - обсъдете откъсите и дайте още примери. Стъпка 3 - запишете основните идеи, приети от групата.
ОБОБЩЕНИЕ/РЕФЛЕКСИЯ	Всяка група представя своите идеи пред останалата част от класа. Учителят улеснява дискусията и насърчава учениците да обменят идеите и възгледите си.
ТРАНСФЕР В ПРАКТИКАТА	Доверие в демокрацията и демократичното управление. Защита на демокрацията. Учителят подпомага дискусията между учениците за важността на демократичното управление и как то може да повлияе на ежедневието им живот. Какво би било те да живеят при недемократичен режим?
ПРИДОБИТИ КЛЮЧОВИ КОМПЕТЕНЦИИ И УМЕНИЯ	Свържете абстрактните идеи (демокрация/свобода) с практиката в реалния живот. Зачитане на правата на другите хора.

Упражнение 3

ОБЛАСТ	Интеркултурно разбирателство
НИВО НА ТРУДНОСТ	Средно
ВЪЗРАСТОВА ГРУПА	15-17 години
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ	60 минути
ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ	<ul style="list-style-type: none"> • Да подкрепи учениците в развиването на разбиране за взаимодействието и взаимозависимостта между културата и идентичността. • Да подкрепи учениците в признаването и оценяването на многообразието и да насърчава интеркултурното разбирателство.
ПРЕДВАРИТЕЛНА ПОДГОТОВКА	- Представете модела на „културната раница“ в опит да компенсирате ограниченията на модела „културния айсберг“,

	<p>въведен от Едуард Хол през 1976 г.</p> <ul style="list-style-type: none"> - „Културният айсберг“ е модел, който подобрява разбирането на културата по две оси: (а) „повърхностната“ култура, отнасяща се до това, което е видимо за всеки човек (т.е. храна или танци); и (б) „дълбока“ култура, включително това, което е предимно невидимо за другите (т.е. вярвания или концепция за времето) (Grant & Sleeter, 2007). - Изследванията обаче показват, че тези, които принадлежат към мнозинството, което се възприема погрешно като „норма“ (т.е. бели, от средната класа и едноезични), могат лесно да разпознаят елементи от своята „повърхностна култура“, но често се сблъскват със значителни трудности при разпознаването на елементите на своята „дълбока култура“. Това се дължи на липсата на възможности за осмисляне (Garcia, 2002). - Моделът на културната раница е създаден, за да засили разпознаването на нашето културно аз и да изследва рефлексивно нашите собствени култури. - Както Cáceda et al. (2017, стр. 82) посочват „раницата е метафора на това, че културата е както видима, така и невидима за другите и съществува тенденция да се вижда само това, което е видимо“. Едва когато споделим „раниците“ си и пристъпим към внимателното разглеждане на тяхното съдържание, разбираме ролята на културата и нейното влияние върху нашия мироглед.
<p>ОРГАНИЗАЦИОННА ПОДГОТОВКА</p>	<p>В първата част на дейността учениците работят самостоятелно, а във втората част - работят в групи.</p>
<p>ЕТАПИ НА ИЗПЪЛНЕНИЕ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Стъпка 1: Представете културата като раница, която включва всякакви разнообразни аспекти на дадена личност; като раница, която всеки от нас носи през целия си живот, за да подчертае индивидуалния характер на културните отпечатъци. - Стъпка 2: Учениците попълват собствената си културна раница с всички неща, които ги правят уникални. Те могат да избират неща, определящи тяхната лична културна биография, включително: езици, хранителен режим, дрескод, музикални предпочитания, изрази на езика на тялото, естетически предпочитания, политически ориентации, религиозни възгледи и т.н. - Стъпка 3: След като учениците попълнят раницата, помолете ги да сравнят своите раници по групи със своите връстници и да коментират общите черти и разликите. - Стъпка 4: Желаетелите ученици представят собствената си културна раница на целия клас.

ОБОБЩЕНИЕ/РЕФЛЕКСИЯ	Следва дискусия с целия клас за това как интеркултурното разбиране е свързано с културата.
ТРАНСФЕР В ПРАКТИКАТА	Защитаване на културното многообразие и насърчаване на интеркултурното разбиране.
ПРИДОБИТИ КЛЮЧОВИ КОМПЕТЕНЦИИ И УМЕНИЯ	Учениците разбират ключовата концепция за култура и межкултурно разбиране и могат да променят собственото си поведение, така че да е подходящо и за други култури.
РЕФЕРЕНЦИИ	Cáceda, C., Guerra, M. J. & Wu, H. (2017). My cultural backpack activity: A reflective teaching note. <i>ORTESOL Journal</i> , 34, 81-83. Garcia, E. (2002). <i>Student Cultural Diversity: Understanding and Meeting the Challenge</i> . Boston: Houghton Mifflin. Grant, C., & Sleeter, C. (2007). <i>Doing Multicultural Education for Achievement and Equality</i> . New York: Routledge.

Упражнение 4

ОБЛАСТ	<p>Учебни дейности за преодоляване на предразсъдъците, базирани на игри и дискусии</p> <p><i>Дейностите, базирани на игри, могат да бъдат оценени от учителя чрез наблюдение върху мотивацията на ученика. Тя може да се измерва с нивото на интерес към играта и желанието му да играе през определен период от време. Опитът на ученика може да бъде измерен чрез визуалното внимание, удовлетворението, ангажираността, забавлението и вълнението в игровата среда. Резултатите от обучението на ученика могат да бъдат измерени чрез представянето му в играта и засиленото придобиване на нови умения и знания.</i></p> <p><i>Дискусиите в клас могат да бъдат оценени чрез наблюдението на учителя, който може да използва четиристепенна скала за оценка на представянето.</i></p> <p><i>4 точки: Коментарът на ученика е оригинален и уместен.</i></p> <p><i>3 точки: Коментарът на ученика е над средния по качество.</i></p> <p><i>2 точки: Коментарът на ученика се основава единствено на личното мнение или опит, без препратка към съответната литература.</i></p> <p><i>1 точка: Коментарът на ученика не демонстрира никакъв анализ. Въпреки това ученикът допринася за атмосферата в класа чрез участие в клас.</i></p> <p><i>0 точки: Коментарът на ученика не добавя стойност към</i></p>
--------	--

	<i>дискусията в класа.</i>
НИВО НА ТРУДНОСТ	Средно
ВЪЗРАСТОВА ГРУПА	15-18 години
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ	3 часа за планиране въз основа на учебната програма 3 часа за дейности, базирани на игри 1 час за оценяване на компетенции
ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ	В съответствие със социалните ефекти от глобализацията, нарастващата взаимозависимост между страните и напредъка на комуникационните технологии, нашето ежедневие се променя бързо и става културно и религиозно разнообразно. Важно е учениците да бъдат обучени как да се справят с това нарастващо културно разнообразие. Тези практически примери ще подпомогнат учениците към мирно съжителство в мултикултурно общество. Целта на тези упражнения по темата за межкултурния диалог е да насърчат учениците да намерят общ език на разбирателство и зачитане на културните различия.
ПРЕДВАРИТЕЛНА ПОДГОТОВКА	<p>Учителят събира разнообразни ресурси в областта на интеркултурния диалог. Въз основа на предишни дефиниции (напр. Бялата книга на Съвета на Европа за межкултурния диалог), следната предварителна формулировка може да служи като препратка:</p> <p>„Интеркултурният диалог е открит и взаимноуважителен обмен на мнения между лица и групи, принадлежащи към различни култури, което води до по-дълбоко разбиране на другия.“ (Съвет на Европа, Концепцията за интеркултурен диалог).</p> <p>За подготовката на упражненията учителят е добре да се консултира с интеррелигиозен календар, който се състои от големи религиозни празници и празници. Учителят също трябва да придобие базисни познания за основните религиозни символи и знаци (Световен доклад на ЮНЕСКО, 2009 г.)</p> <p><u>Източници:</u></p> <p>Council of Europe, White Paper on Intercultural Dialogue. Retrieved from the Council of Europe Website, on September 17, 2021: https://www.coe.int/t/dg4/intercultural/whitepaper_EN.asp#Top</p>

	<p>OfPage</p> <p>Council of Europe, Conference of European Ministers responsible for cultural affairs on “The new role and new responsibilities of ministers of culture in initiating intercultural dialogue, with due regard for cultural diversity” (Opatija/Croatia, 20-22 October 2003) Report by the Secretary General. Retrieve from the Council of Europe Website, on September 17, 2021:</p> <p>https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=0900016805dda35.</p> <p>Council of Europe, The Concept of Intercultural Dialogue, Retrieved from the Council of Europe Website, on September 17, 2021: https://www.coe.int/t/dg4/intercultural/concept_EN.asp</p> <p>UNESCO, UNESCO World Report. Investing Cultural Diversity and Intercultural Dialogue, Paris, UNESCO Publications, 2009. Retrieved from https://www.diversityresources.com/interfaith-calendar-2022/, on September 18, 2021.</p>
<p>ОРГАНИЗАЦИОННА ПОДГОТОВКА</p>	<p>Учителят да посочи в коя седмица от неговия курс темата за межкултурния диалог да бъде разгледана в учебната програма, да опише формата и да идентифицира допълнителни материали или оборудване, необходими за тези упражнения.</p> <p>Учителят да подготви работни листове за печат върху основни религиозни символи като кръстове, ангели, библия; мюсюлмански полумесец и минарета; еврейската звезда на Давид... и т.н.</p> <p>Учителят да отпечата месечен новогодишен календар.</p> <p>Учителят да подготви работни листове за печат върху изображения на големи религиозни празници и празници.</p>
<p>ЕТАПИ НА ИЗПЪЛНЕНИЕ</p>	<p>Стъпка 1: Дейност по подбор на религиозни символи: Тази дейност ще помогне на учителя да провери предварителните знания или общото разбиране на учениците за основните религиозни символи. Учителят ще раздаде на всеки ученик работни листове за основните религиозни символи. Учениците ще бъдат помолени да изрежат различните религиозни символи и да ги подредят в правилните полета, за да попълнят работния лист.</p> <p>Стъпка 2: Дейност по правене на културни и религиозни календари:</p>

	<p>Тази дейност ще помогне на учениците да разгледат някои значими религиозни и културни празници. Учителят ще раздаде на всеки ученик работни листове с изображения на големи религиозни празници и фестивали. Учениците ще бъдат помолени да изрежат тези изображения, след което да ги залепят на съответната дата от месечния календар, прикачен към дъската.</p> <p>Стъпка 3: Дейност „Какво е това“: Тази дейност ще помогне на учениците да развият по-голямо чувство на съпричастност към хора от други култури и религии. Учениците ще бъдат помолени да нарисуват картина и да напишат кратка анотация за религиозен празник, който е част от тяхната култура. Например, ученик-мюсюлманин ще бъде помолен да нарисува коледна картина, докато еврейски ученици ще си представят Рамадан.</p>
ОБОБЩЕНИЕ/РЕФЛЕКСИЯ	<p>В края на тези три дейности ще има дискусии в клас, ръководени от учителя. Очаква се учителят да подчертае значението на интеркултурния диалог по време на тези дискусии. Учителят трябва да запознае учениците с основните понятия на интеркултурния диалог.</p>
ТРАНСФЕР В ПРАКТИКАТА	<p>Изготвеният от класа интеррелигиозен календар може да бъде закачен по стените на класната стая за цялата година.</p> <p>За да прехвърлят придобитите знания и умения на практика, учениците ще бъдат помолени да изпратят печатна или виртуална пощенска картичка на някой от друга религия, за да отпразнуват неговия/нейния празник.</p>
ПРИДОБИТИ КЛЮЧОВИ КОМПЕТЕНЦИИ И УМЕНИЯ	<p>Очакваните резултати от тези дейности за интеркултурен диалог са както следва:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Осъзнаване на общите културни черти и споделените цели; • Отвореност към хора от друга култура; • Идентифициране на предизвикателствата, които трябва да бъдат посрещнати при помиряването на културните различия и идентичности; • Ефективно и подходящо поведение и комуникация по време на интеркултурни срещи; • Културно самосъзнание – за собственото културно позициониране, предубеждения, стереотипи и др.

Упражнение 5

<p>ОБЛАСТ</p>	<p>Учебни дейности за преодоляване на предразсъдъците, базирани на игри и дискусии.</p> <p><i>Дейностите, базирани на игри, могат да бъдат оценени от учителя чрез наблюдение върху мотивацията на ученика. Тя може да се измерва с нивото на интерес към играта и желанието му да играе през определен период от време. Опитът на ученика може да бъде измерен чрез визуалното внимание, удовлетворението, ангажираността, забавлението и вълнението в игровата среда. Резултатите от обучението на ученика могат да бъдат измерени чрез представянето му в играта и засиленото придобиване на нови умения и знания.</i></p> <p><i>Дискусиите в клас могат да бъдат оценени чрез наблюдението на учителя, който може да използва четиристепенна скала за оценка на представянето.</i></p> <p><i>4 точки: Коментарът на ученика е оригинален и уместен.</i></p> <p><i>3 точки: Коментарът на ученика е над средния по качество.</i></p> <p><i>2 точки: Коментарът на ученика се основава единствено на личното мнение или опит, без препратка към съответната литература.</i></p> <p><i>1 точка: Коментарът на ученика не демонстрира никакъв анализ. Въпреки това ученикът допринася за атмосферата в класа чрез участие в клас.</i></p> <p><i>0 точки: Коментарът на ученика не добавя стойност към дискусията в класа.</i></p>
<p>НИВО НА ТРУДНОСТ</p>	<p>Средно</p>
<p>ВЪЗРАСТОВА ГРУПА</p>	<p>15-18 години</p>
<p>ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ</p>	<p>3 часа за планиране въз основа на учебната програма 3 часа за дейности, базирани на игри 1 час за оценяване на компетенции</p>
<p>ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ</p>	<p>В сегашните времена хората живеят и работят заедно в свят, който става все по-мобилен. От съществено значение е да се избягват предразсъдъците спрямо други култури и религии, за да се повишат компетенциите за межкултурна и междурелигиозна комуникация. Тези практически примери ще помогнат на учениците да развият умения за критично и рефлексивно мислене чрез деконструкция на</p>

	<p>културни и религиозни стереотипи. Целта на тези упражнения по темата за избягване на предразсъдъци е да насърчат учениците да намерят общ език за разбиране и зачитане на културните и религиозни различия.</p>
<p>ПРЕДВАРИТЕЛНА ПОДГОТОВКА</p>	<p>Учителят трябва да събира разнообразни ресурси по въпросите на културните и религиозни стереотипи, предразсъдъци и несъзнателни пристрастия. Той трябва да може да представи тези понятия на учениците. Следните формулировки на предразсъдъци и стереотипи могат да послужат като референция:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Предразсъдъкът е отрицателно мнение или отрицателна преценка, формирана несправедливо или без точно познаване на фактите. • Стереотипът е твърде опростено мнение, концепция или образ. • Стереотипите могат да бъдат както положителни, така и отрицателни. • Тъй като предразсъдъците променят нашите възприятия, променят нашата реалност, те са по-трудни за преодоляване в сравнение със стереотипите. <p>За подготовката на упражненията учителят трябва да събере данни за основните религиозни и традиционни/културни облекла. Учителят трябва да придобие основни познания за религиозните вярвания и практики.</p> <p>Източници:</p> <p>Council of Europe, Discrimination and Intolerance. Retrieved from the Council of Europe Website, on September 18, 2021: https://www.coe.int/en/web/compass/discrimination-and-intolerance</p> <p>Council of Europe, Tackling discrimination. Retrieved from the Council of Europe Website, on September 18, 2021: https://www.coe.int/en/web/campaign-free-to-speak-safe-to-learn/tackling-discrimination/-/asset_publisher/4a3esYbkstv9/content/unesco-and-council-of-europe-joint-online-conference-from-making-student-voice-heard-to-active-civic-participation-in-the-digital-age-the-role-of-scho?_101_INSTANCE_4a3esYbkstv9_viewMode=view/</p>
<p>ОРГАНИЗАЦИОННА ПОДГОТОВКА</p>	<p>Учителят трябва да посочи в коя седмица от своя курс темата за избягване на предразсъдъци да бъде включена в учебната програма. Той трябва да опише формата на тези упражнения и да идентифицира допълнителни материали или оборудване, необходими за тези упражнения.</p> <p>Учителят трябва да подготви работни листове за печат върху</p>

	<p>изображения на основни религиозни и традиционни дрехи.</p> <p>Учителят трябва да подготви верни или фалшиви карти с религиозни стереотипи.</p>
ЕТАПИ НА ИЗПЪЛНЕНИЕ	<p>Стъпка 1: Картографиране - Религиозно срещу традиционно облекло: Тази дейност ще повиши осведомеността за религиозните предразсъдъци сред учениците. Учителят ще раздаде на всеки ученик работни листове върху основни религиозни и традиционни дрехи. Учениците ще бъдат помолени да изрежат различните религиозни и традиционни платове и да ги подредят в правилните кутии, за да попълнят работния лист. Учениците ще бъдат помолени да разграничат традиционното облекло от религиозното.</p> <p>Стъпка 2: Карти за верни или фалшиви религиозни стереотипи: Тази дейност ще помогне на учениците да изследват някои значими религиозни стереотипи. Всеки ученик е поканен да вземе карта и да отговори дали предоставената информация за религиозните вярвания на друга религия е вярна или невярна.</p> <p>Стъпка 3: Дейност „Ами ако“: Тази дейност ще създаде осведоменост сред учениците за културните стереотипи и религиозните предразсъдъци. Учениците ще бъдат помолени да си представят какво ще стане, ако са родени в среда с друга религия. При такъв сценарий те ще бъдат поканени да споделят ежедневните си занимания с други ученици.</p>
ОБОБЩЕНИЕ/РЕФЛЕКСИЯ	<p>В края на тези три дейности ще има дискусии в клас, ръководени от учителя. От учителя се очаква да пита учениците за техните идеи за това как да преодолеят културните стереотипи и религиозните предразсъдъци. Учителят трябва да представи на учениците основни понятия за културни пристрастия, стереотипи и предразсъдъци.</p>
ТРАНСФЕР В ПРАКТИКАТА	<p>За да пренесат придобитите знания и умения на практика, учениците ще бъдат помолени да намерят няколко примера, илюстриращи стереотипни образи в масмедията (средствата за масова комуникация). Те ще бъдат помолени да споделят своите преживявания, свързани с ежедневните срещи с хора от друга религия. Те ще бъдат поканени да кажат на други ученици дали са открили своите културни стереотипи и религиозни предразсъдъци след това социално взаимодействие. От тях се очаква да споделят идеите си как да избегнат предразсъдъците.</p>
ПРИДОБИТИ КЛЮЧОВИ КОМПЕТЕНЦИИ И УМЕНИЯ	<p>Очакваните резултати от тези дейности за избягване на предразсъдъци са, както следва:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Осъзнаване на културните стереотипи и религиозните предразсъдъци. • Откритост към хора, за които се смята, че са от друг религиозен

	<p>произход.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ефективно и правилно поведение и общуване по време на междурелигиозни срещи. • Идентифициране на предизвикателствата, които трябва да бъдат посрещнати при помиряването на религиозните различия и идентичности.
--	--

Упражнение 6

ОБЛАСТ	Интеркултурно образование
НИВО НА ТРУДНОСТ	Средно
ВЪЗРАСТОВА ГРУПА	15-18 години
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ	4 учебни часа (плюс 1 час домашна подготовка)
ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ	<p>Тази дейност има за цел да запознае учениците с различните духовни и религиозни измерения на културата и как те могат да бъдат приети и разбрани, за да се избегнат конфликтите, породени от предразсъдъци и недоразумения.</p> <p>Основната цел е също така да се избегне потенциален тормоз и социална изолация на онези, които се идентифицират като членове на религиозни малцинства или пък проявяват афинитет към определена религия.</p> <p>Подобно потенциално агресивно поведение се основава на убеждението, че определени групи хора заслужават да бъдат третирани по различен начин или с по-малко уважение.</p> <p>Упражнението има за основна цел да подпомогне създаването на подходяща и безопасна учебна среда чрез:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Провеждане на дискусии за различните религии <p>Инициране на дискусии с участието на ученици с основен акцент върху погрешни схващания, които те биха могли да имат за определени религии.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Повишаване на осведомеността на учителите <p>Този подход е насочен към това как учителят да се справя с религиозните предразсъдъци сред учениците.</p> <p>За постигане на педагогическите цели ще бъде използван метода на</p>

	<p>запитването.</p> <p>Повече за метода на запитване: https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1256067.pdf</p>
<p>ПРЕДВАРИТЕЛНА ПОДГОТОВКА</p>	<p>Планиране на целта на дискусиата въз основа на метода на запитването (IM)</p> <p>Учителите трябва да дефинират учебните цели и, за да направят това, трябва да организират подготвителна дискусия по темата за религиите. С помощта на учителя по религия (ако има такъв) или философия, предварителното представяне се основава на религиозния феномен в света, използвайки метода на презентация - изберете материали на вашия език по темата „религиите по света“</p> <p>Съдържание на презентацията: Дефиниции на понятията: Разграничаване според а. Духовнос б. Теология с. Философия на религията.</p> <p>Стимулирайте учениците/групата да покажат какво знаят за своята религия (ако има такава).</p> <p>Стимулирайте учениците/групата да покаже какво знаят за другите религии.</p> <p>Целта на тази подготвителна дейност е също така да представи три списъка с въпроси, които дават възможност за обсъждането им.</p> <p>В процеса на планиране на метода на запитване учителите трябва да се съсредоточат върху способностите на учениците. В този случай учителят трябва да е наясно с културния бекграунд на учениците и способността им да извършват дейностите по метода на анкетата. Това е важно, защото всеки ученик ще премине през специфични процеси в процеса на запитване, а учителите също трябва да знаят за способностите на учениците в различните им класове.</p> <p>Много е важно учителите да са наясно, че тази дейност е базирана на изследване в интернет и на учениците трябва да бъдат поставени следните задачи:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Проверете какво сте открили. - Анализирайте източниците. - Интерпретирайте съдържанието. - Критично подбирайте информацията.

	<p>Учителят трябва да е наясно, че говоренето за религиите е чувствителен въпрос и да препоръча на учениците си да не влизат в разговор с провокативни тези.</p>
<p>ОРГАНИЗАЦИОННА ПОДГОТОВКА</p>	<p><i>Инструкции:</i> Въпросите са в първата част на дейността.</p> <p>Учителят или учениците могат да изберат един или повече въпроса от списъка</p> <p>Тази дейност е разделена на три групи въпроси:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <p>Първа група с въпроси.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Може ли човек да се интересува от духовни въпроси без да е религиозен и обратното - може ли да е религиозен, но да не се вълнува от духовната страна на нещата? • Какво е духовност? • Какво е религиозност? • <p>Втора група с въпроси</p> <ul style="list-style-type: none"> • Защо религиозните хора се стремят да показват външните символи на своята вяра? • Защо религиозните хора искат или пък трябва да спазват разпоредбите за храненето? • Защо религиозните хора искат или пък трябва да носят специфични дрехи според религията си? • <p>Трета група с въпроси</p> <ul style="list-style-type: none"> • Мога ли свободно да изразявам личното си мнение пред хора, които са открито религиозни? • Дали религиозните хора мислят за историята по различен начин от мен? • Мога ли да изразя негативното си отношение към социалните ограничения, дължащи се на религиозните ограничения?
<p>ЕТАПИ НА ИЗПЪЛНЕНИЕ</p>	<p>Подходът/методът на запитване се основава на следните стъпки</p>

1. Разбери проблема.
2. Направи план.
3. Изпълни плана.
4. Погледни назад и размисли.

Първо: Разбери проблема

Основната цел на дейността е да въведе образователните цели, които трябва да бъдат дефинирани, обяснени и споделени.

Темата се изследва и обсъжда, разясняват се правилата и се установява етичното измерение на дискусиата.

Пътна карта

След кратко въведение, направено от учителя (или повече от един учител, мултидисциплинарният подход е добре дошъл) се фокусирайте върху интеркултурността и религиите.

Започва първи кръг от дискусия, фокусиран върху:

- Какво имам да кажа лично за моето разбиране върху духовността;
- какво е духовност, какво е религия: наличието на различни религии може ли да бъде полезно за общността или не;
- проблеми и възможности, породени от съвместното живене на религиозни и нерелигиозни хора;
- какви религии присъстват в класа (кратък преглед);

Учителят води записки върху дъската и записва общите и специфичните изказани мнения и позиции.

Второ: Направи план

Класът заедно с учителя(ите) избират кръга от въпроси, които са показани на дъската (или в презентацията). Списъкът (или един от въпросите в него) е избран.

Избраният списък (или въпрос) се записва на дъската.

За всеки въпрос ученикът (или групата ученици) са поканени да подготвят кратка презентация, въвеждаща темата, която ще се проведе по време на следващата сесия.

Информацията може да бъде получена в Интернет или по други договорени подходи (например е възможно да се организират

	<p>интервюта, фокус групи и други инструменти за изследване, просто се уверете, че имате време да го направите!).</p> <p>Трето: Изпълни плана</p> <p>Ученикът(ите) въвежда предварителния отговор на избора(ите) въпрос(и), с помощта на информацията, получена от презентацията.</p> <p>Учителят организира дискусия.</p>
ОБОБЩЕНИЕ/РЕФЛЕКСИЯ	<p>Четвърто: Погледни назад и помисли</p> <p>В тази дейност учениците трябва да реагират на проведената дискусия и да покажат какво са научили по време на дискусията и дали отговорът на въпроса се счита за задоволителен или не.</p>
ТРАНСФЕР В ПРАКТИКАТА	<p>Всеки ученик трябва да подготви кратък текст на лично заключение. Съдържанието на този текст трябва да се основава на това, което са научили и разбрали по темата. Учителят е свободен да направи кратко заключение, обобщавайки текстовете, написани от учениците.</p>
ПРИДОБИТИ КЛЮЧОВИ КОМПЕТЕНЦИИ И УМЕНИЯ	<p>Различия между духовността и религиите. Какво е значението на религиозните изрази. Просоциални умения, за да можете да останете взаимосвързани с учениците, които открито показват различия. Просоциални умения за емпатия.</p>

Упражнение 7

ОБЛАСТ	Хуманитарна
НИВО НА ТРУДНОСТ	Средно
ВЪЗРАСТОВА ГРУПА	16-19 годишна възраст
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ	Около 4 учебни часа (плюс 2-3 часа за провеждане на предварително лично или групово проучване)
ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ	<p>Целта на това упражнение е да се конфронтира с религиозните вярвания, основаващи се на познанията на всеки от учениците.</p> <p>Религиозните вярвания имат различен произход: образование, култура, личен опит и те са от значение за дефинирането на персоналната</p>

	<p>идентичност на учениците.</p> <p>С тази дейност ще напътстваме учениците в откриването и изследването на познати понятия (повечето от тях често срещани в различните религии), като ги накараме да разсъждават за това, че всички религии имат обща основа.</p> <p>За целта упражнението ще предложи използването на метода на запитване (IM), като заложи на личния анализ на учениците, техния личен принос или този на групата.</p> <p>Повече за метода на запитване: https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1256067.pdf</p>
<p>ПРЕДВАРИТЕЛНА ПОДГОТОВКА</p>	<p>Планиране на целта на дискусията въз основа на подхода/метода на запитването - IM</p> <p>Предполага се, че това се ръководи от учителите по хуманитарни науки или религия.</p> <p>Учителите трябва да дефинират учебните цели и, за да направят това, трябва да организират подготвителна дискусия по темата за религиите. С помощта на учителя по религия (ако има такъв) или философия се прави предварителното представяне на религиозния феномен в света, използвайки тази презентация (ако може да помогне).</p> <p>Съдържание на презентацията</p> <p>Учителите подготвят и представят под формата на презентация основната концепция, често срещана във всяка от световните религии:</p> <p>Рай.</p> <p>Ад.</p> <p>Ритуалите за въвеждане на децата в общността.</p> <p>Молитвата.</p> <p>Други...</p> <p>Целта на тази първа подготвителна дейност е да се направи списък с въпроси, които после да бъдат обсъдени. В процеса на планиране на метода на запитване учителите трябва да се съсредоточат върху способностите на учениците. В този случай учителят трябва да е наясно с произхода и религиозните вярвания на учениците и</p>

	<p>способността им да извършват дейностите чрез метода на анкетата.</p> <p>Много е важно учителите да са наясно, че тази дейност е базирана на изследване в интернет и на учениците трябва да бъдат поставени следните задачи:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Проверете какво сте открили. - Анализирайте източниците. - Интерпретирайте съдържанието. - Критично подбирайте информацията. <p>Учителят трябва да е наясно, че говоренето за религиите е чувствителен въпрос и да препоръчат на учениците си да не влизат в разговор с провокативни тези.</p>
<p>ОРГАНИЗАЦИОННА ПОДГОТОВКА</p>	<p><i>Инструкции:</i> Въпросите са в първата част на дейността.</p> <p>Учителят или учениците могат да изберат един или повече въпроса от списъка.</p> <p>Тази дейност е разделена на три групи въпроси:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <p>Първа група с въпроси</p> <ul style="list-style-type: none"> • Защо вярваме, че ни е предопределено да отидем в ада или рая и какво е значението на тези понятия в различните религии? • Защо за всички религии е толкова важно да се създаде ритуал на посвещение? • Какво е понятието за общност в различните религии? <p>Втора група с въпроси</p> <ul style="list-style-type: none"> • Може ли една религия да бъде сигурна в задгробния живот? • Това ли е наградата за добър и честен живот според религията? • Има ли религии, които не предвиждат подобна награда? • <p>Трета група въпроси</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Какво е сходно и какво е различно между моята религия и други религии, които познавам, в перспективата на бъдещата награда (в задгробния живот)? • Какво смятам за невярно във вярванията на други религии и защо? • Кои са основните разлики между моите религии и другите религии, които познавам?
<p>ЕТАПИ НА ИЗПЪЛНЕНИЕ</p>	<p>Подходът на запитване се основава на следните стъпки</p> <ul style="list-style-type: none"> • Разбери проблема • Направи план • Изпълни плана • Погледни назад и размисли <p>Първо: Разбери проблема</p> <p>Основната цел на дейността е да въведе образователните цели, които трябва да бъдат обяснени, дефинирани и споделени.</p> <p>Темата се изследва и обсъжда, дефинира се учебната среда, разясняват се правилата и се установява етическото измерение на дискусиата.</p> <p>Пътна карта</p> <p>След кратко въведение, направено от учителя (или повече от един учител, мултидисциплинарният подход е добре дошъл) се фокусирайте върху интеркултурността и религиите.</p> <p>Започва първи кръг от дискусиа, фокусиран върху:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Основни разлики и основни прилики на религиите, присъстващи в класа (или по-известни) - какви религии присъстват в класа (кратък преглед) <p>Учителят(ите) записва на дъска някои общи, важни или необичайни мнения.</p> <p>Второ: Направи план</p> <p>Класът заедно с учителя(ите) избират кръга от въпроси, които са показани на дъската (или в презентацията). Списъкът (или един от въпросите в него) е избран.</p> <p>Избраният списък (или въпрос) се записва на дъската.</p>

	<p>За всеки въпрос ученикът (или групата ученици) са поканени да подготвят кратка презентация, въвеждаща темата, която ще се проведе по време на следващата сесия.</p> <p>Информацията може да бъде получена в Интернет или по други договорени подходи (например е възможно да се организират интервюта, фокус групи и други инструменти за разследване, просто се уверете, че имате време да го направите!)</p> <p>Трето: Изпълни плана</p> <p>Ученикът(ите) въвежда предварителния отговор на избрания(ите) въпрос(и), с помощта на информацията, получена от презентацията.</p> <p>Учителят организира дискусия.</p>
ОБОБЩЕНИЕ/РЕФЛЕКСИЯ	<p>Четвърто: Погледни назад и помисли</p> <p>В тази дейност учениците трябва да реагират на проведената дискусия и да покажат какво са научили по време на дискусията и дали отговорът на въпроса се счита за задоволителен или не.</p>
ТРАНСФЕР В ПРАКТИКАТА	<p>Всеки ученик трябва да подготви кратък текст на лично заключение. Съдържанието на този текст трябва да се основава на това, което са научили и разбрали по темата. Учителят е свободен да направи кратко заключение, обобщавайки текстовете, написани от учениците.</p>
ПРИДОБИТИ КЛЮЧОВИ КОМПЕТЕНЦИИ И УМЕНИЯ	<p>Различия относно духовността и религиите.</p> <p>Какво има значение в религиозните изрази.</p> <p>Просоциални умения, за да можете да останете взаимосвързани с учениците, които открито показват различия.</p> <p>Просоциални умения за емпатия.</p>

Упражнение 8

ОБЛАСТ	Хуманитарна
НИВО НА ТРУДНОСТ	Средно
ВЪЗРАСТОВА ГРУПА	16-19 годишна възраст
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ	Окло 6 учебни часа (плюс 2-3 часа за провеждане на предварително лично или групово проучване)
ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ	Това упражнение е посветено на това учениците да открият как основните религии гледат на задгробния живот.

	<p>Всички религии са в съгласие с една обща идея: в съществуването си човешките същества не са ограничени единствено до живота си тук на земята. Всички религии създават обща гледна точка, която дава надежда на вярващите в задгробния живот. Затова път отговорът на всички атеисти е, че няма задгробен живот, че смъртта е краят.</p> <p>С това упражнение учениците ще могат да обсъждат личното си виждане по въпросите за отвъдния живот и да споделят кога и дали то идва от религиозните им вярвания. Те ще могат да опознаят по-добре идеята на другите религии за Отвъдния живот, както и да обсъждат и да разберат по-добре също позициите на атеистите.</p> <p>За целта упражнението ще предложи използването на метода на запитване (IM), като заложи на личния анализ на учениците, техния личен принос или този на групата.</p> <p>За да научите повече за метода на запитване https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1256067.pdf</p>
<p>ПРЕДВАРИТЕЛНА ПОДГОТОВКА</p>	<p>Планиране на целта на дискусиата въз основа на IM</p> <p>Предполага се, че това се ръководи от учителите по хуманитарни науки или религии</p> <p>Учителите трябва да дефинират учебните цели и за да направят това трябва да организират подготвителна дискусия за религиите. С помощта на учителя по религия (ако има такъв) или философия, предварителното представяне се основава на религиозната идея за отвъдния живот в различните религии, използвайки тази презентация (ако може да помогне)</p> <p>https://youtu.be/aB01BL0jVe8</p> <p>Учителят проверяват дали има религиозни ученици в класа и към кои вероизповедания принадлежат. В такъв случай те не трябва да бъдат принуждавани да демонстрират вярванията си, ако не им е удобно да направят това.</p> <p>Той може да се обърне към тях и да ги помоли да направят презентация върху идеята за отвъдния живот в съответната религия или пък самият той да подготви такава.</p> <p>Целта на тази първа подготвителна дейност е да се създаде списък с въпроси, които да дадат възможност за обсъждането им. В процеса на планиране на метода на запитване учителите трябва да се съсредоточат</p>

	<p>върху способностите на учениците. В този случай учителят трябва да е наясно с произхода и религиозните вярвания на учениците и способността им да извършват дейностите чрез метода на анкетата.</p> <p>Много е важно учителите да са наясно, че тази дейност е базирана на интернет и на учениците трябва да бъдат поставени следните условия:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Проверете какво са открили - Анализирайте източниците - Интерпретирайте съдържанието - Критично подбирайте информацията <p>Учителят трябва да е наясно, че говоренето за религиите е чувствителен въпрос и да препоръчат на учениците си да не влизат в разговор с провокативни тези.</p>
<p>ОРГАНИЗАЦИОННА ПОДГОТОВКА</p>	<p><i>Инструкции:</i> Въпросите са в първата част на дейността.</p> <p>Учителят или учениците могат да изберат един или повече въпроса от списъка</p> <p>Тази дейност е разделена на три групи въпроси:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <p>Първа група с въпроси.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Е ли задгробният живот (ако има такъв) свързан с някаква моя представа или начинът, по който разсъждавам философски по темата може да бъде определен като чувството, което кара хората да вярват или да се надяват на задгробния живот • Защо хората от най-ранните цивилизации вярват в загробния живот? • Това, което мисля, е, че това е свързано с актуалността на това чувство <p>Втора група с въпроси</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Може ли една религия да бъде сигурна в задгробния живот? • Това ли е наградата за добър и честен живот, според религията? • Има ли религии, които не предвиждат подобна награда? <p>Трета група с въпроси</p> <ul style="list-style-type: none"> • Има ли философски и материалистичен отговор, който може да замени религиозния за отвъдния живот? • Вярно ли е, че представата за задгробния живот на различни религии от вашата може да се счита за странна или нереалистична? и ако да защо? • Възможно ли е да живееш без перспектива за задгробния живот? Защо всички религии предвиждат и безсмъртие за душата на Човешките Същества
<p>ЕТАПИ НА ИЗПЪЛНЕНИЕ</p>	<p>Подходът на запитване се основава на следните стъпки</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Разбери проблема 6. Направи план 7. Изпълни плана 8. Погледни назад и размисли <p>Първо: Разбери проблема</p> <p>Основната цел на дейността е да въведе образователните цели, които трябва да бъдат обяснени, дефинирани и споделени</p> <p>Темата се изследва и обсъжда и се дефинира учебната среда, разясняват се правилата и се установява етичното измерение на дискусиата</p> <p>Пътна карта</p> <p>След кратко въведение, направено от учителя (или повече от един учител, мултидисциплинарен подход е добре дошъл) се фокусирайте върху интеркултурността и религиите</p> <p>Започва първи кръг от дискусиа, фокусиран върху</p> <ul style="list-style-type: none"> - Основни разлики и основни прилики на религиите, присъстващи в класа (или по-известни) - какви религии присъстват в класа (кратък преглед) <p>Учителят(ите) записва на дъска някои общи, важни или необичайни</p>

	<p>мнения</p> <p>Второ: Направи план</p> <p>Класът заедно с учителя(ите) избират кръга от въпроси, които са показани на дъската (или в презентацията). Списъкът (или един от въпросите в него) е избран</p> <p>Избраният списък (или въпрос) се записва на дъската</p> <p>За всеки въпрос ученикът (или групата ученици) са поканени да подготвят кратка презентация, въвеждаща темата, която ще се проведе по време на следващата сесия</p> <p>Информацията може да бъде получена в Интернет или по други договорени подходи (например е възможно да се организират интервюта, фокус групи и други инструменти за разследване, просто се уверете, че имате време да го направите!)</p> <p>Трето: Изпълни плана</p> <p>Ученикът(ите) въвежда предварителния отговор на избрания(ите) въпрос(и), с помощта на информацията, получена от презентацията</p> <p>Учителят организира дискусия</p>
ОБОБЩЕНИЕ/РЕФЛЕКСИЯ	<p>Четвърто: Погледни назад и помисли</p> <p>В тази дейност учениците трябва да реагират на проведената дискусия и да покажат какво са научили по време на дискусията и дали отговорът на въпроса се счита за задоволителен или не</p>
ТРАНСФЕР В ПРАКТИКАТА	<p>Всеки ученик трябва да подготви кратък текст на лично заключение Съдържанието на този текст трябва да се основава на това, което са научили и разбрали по темата. Учителят е свободен да направи кратко заключение, обобщавайки текстовете, написани от учениците</p>
ПРИДОБИТИ КЛЮЧОВИ КОМПЕТЕНЦИИ И УМЕНИЯ	<p>Различия относно духовността и религиите. Какво е значението на религиозните изрази. Просоциални умения, за да можете да останете взаимосвързани с учениците, които открито показват различия. Просоциални умения за емпатия.</p>

Упражнение 9

ОБЛАСТ	Интеррелигиозно/Интеркултурно образование
НИВО НА ТРУДНОСТ	Средно

ВЪЗРАСТОВА ГРУПА	13-18 години
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ	4 урока с продължителност от 1 учебен час всеки
ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ	<p>Това не са уроци за въведение в исляма. Те са насочени към тийнейджъри на възраст между 13-18 години, които преди това са били запознати с исляма.</p> <p>Уроците имат за цел:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Да накарат учениците да придобият критично отношение към съвременния ислям; • Да подкрепят учениците в изследването на исляма в различни международни контексти; • Да предизвикат учениците да разпознават и критично да изследват стереотипите и предразсъдъците, свързани с религиозните практики; • Да повишат осведомеността на учениците за важността на езика и неговото въздействие върху възприятията, нагласите, действията и взаимоотношенията; • Да формират сред учениците положително отношение за важността на ценностите в религията и по-специално концепцията за скромността в исляма; • Да подкрепят учениците чрез симулация и изследователски проекти да придобият разбиране и съпричастно отношение към различни религиозни и нерелигиозни гледни точки и дейности; • Да развият комуникационни умения на учениците; • Да развият уменията на учениците за критично мислене и да предизвикат изследователски интерес както към собствените си, така и към други гледни точки; • Да повишат съпричастността на учениците към хора от различен културен и/или религиозен произход; • Да осъзнаят разнообразието от ценности вътре в една религия и връзките между различните религии и религиозни практики, както и значението на универсалните ценности.
ПРЕДВАРИТЕЛНА ПОДГОТОВКА	Този модул от уроци се прилага най-добре с ученици, които вече имат базисно понятие върху исляма и които имат основно разбиране за свещените източници, практиките на поклонение и мюсюлманския начин на живот.
ОРГАНИЗАЦИОННА ПОДГОТОВКА	Всички необходими материали са включени в връзките в раздела по-долу.

	<p>Учителите ще трябва да подготвят симулационни карти за дейността Walk a Mile in my Shoes (Урок 4). В идеалния случай тези карти трябва да са свързани по някакъв начин с контекста.</p>
<p>ЕТАПИ НА ИЗПЪЛНЕНИЕ</p>	<p>Урок първи: Думите имат значение</p> <p><i>Ключови моменти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Попълване на шаблон по метода <i>Thought shower</i> (брейнсторминг): какво мислим, че вече знаем за исляма и мюсюлманите? (Учителят трябва да снима резултата, за да може да се върне към него в последния урок.) • Въведение във видеото („Мюсюлманинът в самолета“): учителят трябва да идентифицира ключови области, върху които учениците да се съсредоточат по време на видеото (напр. собствени предположения; стереотипи; поводи за размисъл и т.н.). • Прожекция на видеото: „Мюсюлманинът в самолета“ (15:58). • Провеждане на дискусия. • Попълване на мисловната карта: какво знам сега за исляма и мюсюлманите? <p><i>Основни ресурси:</i> TEDxMileHighWomen, Amal Kassir, ‘The Muslim on the Airplane’ (https://www.youtube.com/watch?v=UIAm1g_Vgn0)</p> <p><i>Педагогически подходи и техники:</i> thought shower (брейнсторминг); mind-mapping (мисловна карта); групова дискусия.</p> <p>Урок втори: Въпросът за скромността</p> <p><i>Ключови моменти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Какво е скромност? (по модела на метода за колаборативно учене <i>Think-pair-share</i>, обсъждане по двойки и споделяне в групата). • Изследване на дефиниции за скромността (светска и религиозна). • Презентация в PowerPoint: кодът за ислямската скромност („хая“ <i>haya</i>). • Казус: Халима Аден, бивш супермодел („Защо се отказах“: https://www.bbc.com/news/stories-55653029) ИЛИ видеоклип True Tube, „Хиджаб и аз“ (https://www.truetube.co.uk/film/hijab-me). • Провеждане на сесия от типа Въпроси и отговори след казуса.

- Създаване на информационен плакат за групова работа (постер (заглавие: Знаете ли? за предоставяне на информация за кодекса за скромност; насочен към училищната общност).

Основни

ресурси:

<https://guides.library.cornell.edu/IslamWomen/DressCode> (very helpful for teacher information.); PowerPoint presentation; case study: Halima Aden BBC article (<https://www.bbc.com/news/stories-55653029>); True Tube video (<https://www.truetube.co.uk/film/hijab-me>).

Педагогически подходи и техники: Think-pair-share, обсъждане по двойки и споделяне в групата; Учителска презентация; Представяне на казус; Пост-казус сесия въпроси и отговори; Създаване на информационен постер.

Урок трети: Наднационална общност на вярващи

Ключово моменти и ресурси:

- Ислямът в Ирландия: статистика от преброяването 2016 г.; казус 1: случаят с Лиза Смит; казус 2: мюсюлманските сестри от Ейре; плакат за Ислямския културен център на Ирландия.
- Ислямът в Саудитска Арабия: репортаж на CNN за хаджа (<https://www.youtube.com/watch?v=0m03pCXxpKo>); файл с факти за религията в Саудитска Арабия (може би адаптиран от: <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2018/04/12/5-facts-about-religion-in-saudi-arabia/>); изображение на знамето на Саудитска Арабия; казус: Джамал Хашоги (<https://www.bbc.com/news/world-europe-45812399>).
- Ислямът в Пакистан: казус: Малала Юсуфзай (възможно е да се използват клипове от интервюто ѝ с Дейвид Летърман за David Letterman Presents на Netflix); Пакистанско знаме и карта; файл с факти относно закона за шерията (възможно е адаптирано от BBC Religions „Sharia“: https://www.bbc.co.uk/religion/religions/islam/beliefs/sharia_1.shtml); казус: талибаните в Пакистан (може би адаптиран от доклада на BBC, „Кои са талибаните?“: <https://www.bbc.com/news/world-south-asia-11451718>).
- Ислямът в Турция: турско знаме; земно кълбо; казус: променящо се отношение към исляма („Турските студенти все повече се съпротивляват на религията, казва проучването“, The Guardian: <https://www.theguardian.com/world/2020/apr/29/turkish-students-increasingly-resisting-religion-проучване-предлага>); казус: секуларизъм в Турция (случаят на Fazil Say:

<https://www.secularism.org.uk/news/2015/10/turkish-musician-fazl-say-awarded-2015-international-secularism-prize>).

- Ислямът в САЩ: изговорено стихотворение „На масата“ (https://www.youtube.com/watch?v=Хо3mYCF_MsA); статия, „Ислямофобията в САЩ не започна с Тръмп...“ (<https://dornsife.usc.edu/news/stories/3154/president-trump-perpetuate-long-history-of-islamophobia-in-usa/>) ; True Tube видеоклип, „Remembering 9/11“ (<https://www.truetube.co.uk/list?search=9/11&page=1>); файл с факти: Ислямът в Америка (адаптиран от: <https://www.pbs.org/opb/historydetectives/feature/islam-in-america/>).

Урок четири: Да извървиш километър в моите обувки

Ключови моменти:

- **Перспективи за исляма чрез симулационни карти (5-7).**

- **Възможни перспективи:**

1. *Учител или директор в мюсюлманско училище (напр. Мюсюлманското национално училище, Clonskeagh)*
2. *Жена имам (напр. Sherin Khankan, Дания)*
3. *Мюсюлмански активист за правата на човека (например носител на Нобелова награда за мир, Tawakkol Karman)*
4. *Член или лидер на талибаните*
5. *Западен боец на ИДИЛ*
6. *Мюсюлмански пацифист (напр. Мохамад Ел Барадей)*
7. *Член на антимюсюлманска група, която проповядва „да мразим омразата“ (напр. Stop ислямизацията на Америка)*
8. *Мюсюлманин рохинджа*

- **Дискусия след симулационната игра.**

- **Попълване на KWL диаграма (графичен организатор за брейнсторминг).**

Ресурси: UN News site on the Rohingya refugee crisis (<https://news.un.org/en/focus/rohingya-refugee-crisis>); Muslim Education Board (<https://mpeb.ie/>); interview with Sherin Khankan

	<p>(https://www.youtube.com/watch?v=10lx50yJAzs); case of Shamima Begum; article on ten Muslim peace activists (https://www.globalcitizen.org/en/content/10-peace-loving-muslims-to-be-thankful-for/); Anti-Defamation League report on 'Stop Islamization of America' hate group (https://www.adl.org/sites/default/files/documents/assets/pdf/civil-rights/stop-islamization-of-america-2013-1-11-v1.pdf).</p> <p><i>Teaching & learning strategies:</i> Симулационна игра; KWL карта; групова дискусия.</p>
ОБОБЩЕНИЕ/РЕФЛЕКСИЯ	<p>След завършване на модула от уроци, учителят може да помоли учениците да разсъждават върху следните ключови въпроси:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Кои са най-важните неща, които научих? • Какво знам сега, което не знаех преди? • За какво бих искал да науча повече? • Какво ще направя сега, което не бих направил преди?
ТРАНСФЕР В ПРАКТИКАТА	
ПРИДОБИТИ КЛЮЧОВИ КОМПЕТЕНЦИИ И УМЕНИЯ	<p>Интеркултурно разбирателство. Умения за критично мислене. Разглеждане на перспективи, съпричастност. Разпознаване на стереотипите и тяхното въздействие. Умения за устна комуникация.</p>

Упражнение 10

ОБЛАСТ	Интеррелигиозно/Интеркултурно образование
НИВО НА ТРУДНОСТ	Средно
ВЪЗРАСТОВА ГРУПА	13-18 години
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ	Уъркшоп (семинар) с продължителност 4-5 учебни часа с няколко класа едновременно.
ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ	Целта на този семинар е да улесни развитието на интеркултурното съзнание и да формира положително отношение сред учениците към интеркултурния диалог.

	<p>Семинарът може да бъде проведен по повод на някои от следните събития: Международен ден за премахване на расовата дискриминация (21 март), Световен ден на културното многообразие за диалог и развитие (21 май) и Международен ден за толерантност (16 ноември).</p> <p>След завършване на семинара обучаемите трябва да могат да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • мислят критично за значението на културата, „интеркултурността“ и „интеркултурното съзнание“; • демонстрират разбиране на понятието „интеркултурен диалог“; • идентифицират и обясняват пречките пред интеркултурния диалог; • се ангажират с конкретен интеркултурен художествен проект, който да подготвят; • разглеждат и обсъждат как различните култури са представени в дадена интеркултурна творба на изкуството и как интеркултурната среща насърчава появата на нови изразни форми; • размишляват върху достойнството на интеркултурното художествено изразяване и върху ролята, която изкуството може да играе в насърчаването на интеркултурния диалог; • създадат произведение на изкуството – плакат, стихотворение, песен, изложба, картина, драматичен спектакъл и др., което засяга темата за межкултурността; • обсъдят темите в своето произведение и в тези в това на техните съученици.
<p>ПРЕДВАРИТЕЛНА ПОДГОТОВКА</p>	<p>Материалите са включени в линковете в раздела по-долу. Препоръчително е примерите да се намират в страната, в която се провежда уъркшопа.</p> <p>Учителите ще трябва да осигурят необходимите материали - например химикалки, хартия, лепило, ножици, маркери, бои за плакати и др. Учениците също ще се нуждаят от достъп до интернет чрез устройство като таблет, лаптоп или мобилен телефон.</p>
<p>ОРГАНИЗАЦИОННА ПОДГОТОВКА</p>	<p>Фаза 1: Формиране на разбиране за понятието интеркултурност (1 час)</p> <p>Учителят прави въведение в семинара и обяснява темата и нейното значение. Правейки това, учителят може да свърже своето обяснение с презентация или файл с факти за:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Международния ден за премахване на расовата дискриминация - https://www.un.org/en/observances/anti-racism-day) • Световният ден на културното многообразие за диалог и развитие - https://www.un.org/en/observances/cultural-diversity-day

- Международния ден на толерантността
<https://www.un.org/en/observances/tolerance-day/>

Учителят разделя класа на групи от 4-5 ученика. Всяка група ще бъде помолена да определи един ученик, който измерва времето; един, който води записки и един докладчик. Всички членове на групата ще участват във всички задачи. На всяка група се дават два празни шаблона за диаграма - един тип „паякова карта“ и втори от типа „шаблона на Venn“ (думата „интеркултурност“ е написана в единия кръг, терминът „интеркултурно съзнание“ е написана в другия).

Задача 1: Учителят изписва понятието „Интеркултурност“ на бялата дъска или я показва на PowerPoint презентация или плакат. Групите получават 5 минути, за да обсъдят разбирането си за термина „интеркултурност“, като си водят бележки по дискусиата. След това групата попълва първия шаблон на диаграма тип паяковата карта, като го обозначава като „Интеркултурност“.

Задача 2: Учителят изписва понятието „интеркултурно съзнание“ и горните стъпки се повтарят и тук. След завършване на втората диаграма, на учениците се предоставя възможност да влязат в дискусия.

Задача 3: Всяка група попълва втория шаблон от типа диаграмата на Venn/Вен, използвайки информацията, която вече е записала в своите паякови диаграми. Време на изпълнение - 5 минути. След завършване, всяка група ще бъде помолена да се съсредоточи върху мястото, в което се пресичат кръговете от диаграмата на Вен. Учениците получават въпрос: „какво идентифицирахте като общото между интеркултурността и интеркултурното съзнание?“ След това докладчикът от всяка група представя на класа за констатациите на тяхната група.

Задача 4: Дискусия в клас на тема „бариири пред интеркултурността и интеркултурното съзнание“.

Фаза 2: Изследване на художествени творби на тема интеркултурност (1 час)

Учениците следва да бъдат разпределени в нови групи (от по 4-5 ученици) от учителя. Това е, за да се гарантира, че учениците се сблъскват с възможно най-много различни гледни точки на връстници, както и да се гарантира, че учениците имат възможност да изживеят различни роли в рамките на своите групи. На всяка група е предоставено съответното художествено произведение. От тях се иска да направят проучване за художника и неговата творба, да обсъдят как отделните култури са представени в творбата му. След обсъждане на въздействието, което произведението на изкуството оказва върху тях, те съвместно ще разсъждават върху посланието и достойнството на

интеркултурното произведение на изкуството.

Примерно разпределение на материалите по групи:

- Група 1: 'N17' by Tolü Makay and the RTÉ Concert Orchestra (available at: <https://www.youtube.com/watch?v=k6sD1i3M0qY>)
- Група 2: Peter Praxmerer, 'Languages of Peace' (full text of poem available at: <https://centerforinterculturaldialogue.org/2013/10/27/languages-of-peace-poem/>)
- Група 3: Felispeaks, 'I Am the Heart That Will Warm Yours' (spoken word poem available at: <https://www.youtube.com/watch?v=r371S7mVRno>)
- Група 4: Carl Milton's poster, 'Sydney' (available at: <https://carlmilton.com/posters/>)
- Група 5: Amanda Gorman, 'The Hill We Climb' (full text and video available at: <https://www.cnbc.com/2021/01/20/amanda-gormans-inaugural-poem-the-hill-we-climb-full-text.html>)

Фаза 3: Проектиране, създаване, обсъждане (1 час)

По време на тази фаза на семинара учениците получават възможността да проектират и създадат своя творба. Учениците могат да изберат да проектират и създадат плакат, стихотворение, картина, песен, кратък драматичен спектакъл. Учениците създават и се подготвят да представят работата си на класа.

Фаза 4: Споделяне, изпълнение, обсъждане (1 час)

Групите се редуват, представяйки своя художествен проект, получават обратна връзка и въпроси от своите съученици. Следва дискусия в целия клас, за да се идентифицират общите теми, възникнали от художествените творения на учениците. Учениците ще бъдат насърчавани да разсъждават върху това защо са се появили конкретни теми и какво са научили от тях.

Фаза 5: Разговор върху интеркултурността и моето отношение (30 минути)

По време на последната фаза на семинара учениците ще трябва да завършат дейността по водене на дневник. Те записват три точки със следните заглавия:

- 1) С какво се промени отношението ми към интеркултурността?
- 2) Мога ли да кажа, че вече съм наясно с интеркултурността?
- 3) Какво мога да направя, за да придобия по-висока степен на интеркултурно съзнание?

Учениците са поканени да споделят някои от своите отговори,

	<p>но те са свободни и да откажат тази покана.</p> <p>По двойки учениците са помолени да създадат „Училищен план за действие за интеркултурна информираност“ за своето училище.</p>
ЕТАПИ НА ИЗПЪЛНЕНИЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Виж по-горе.
ОБОБЩЕНИЕ/РЕФЛЕКСИЯ	<p>След завършване на семинара учителят може да помоли учениците да разсъждават върху следните ключови въпроси:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Кои са най-важните уроци, които научих от участието си в този семинар? • Какво знам сега, което не знаех преди? • За какво бих искал да науча повече? • Какво ще направя сега, което не бих направил преди?
ТРАНСФЕР В ПРАКТИКАТА	<p>Интеркултурно разбиране. Умения за критично мислене. Разглеждане на перспективи, съпричастност. Устни и писмени комуникационни умения Творческо мислене/креативност</p>
ПРИДОБИТИ КЛЮЧОВИ КОМПЕТЕНЦИИ И УМЕНИЯ	

Упражнение 11

ОБЛАСТ	Интеркултурна комуникация
НИВО НА ТРУДНОСТ	Средно
ВЪЗРАСТОВА ГРУПА	14-18 години
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ	2 уч. часа
ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ	<p>Основните учебни цели на тази дейност са:</p> <ul style="list-style-type: none"> • • Да се разбере понятието култура. • Да повиши осведомеността за собствената си култура и да разпознае влиянието ѝ върху нашето поведение и нагласи.

	<ul style="list-style-type: none"> • Да разбере и научи за обичаите, традициите, религиозните вярвания, практики и за други аспекти, свързани с културата в различните страни. • Да се повиши осведомеността относно необходимостта от избягване на стереотипите. • Да научим как културата се учи и предава. • Да научим значението на определени културни елементи в нашето ежедневие. • Да разсъждаваме за това кои сме и как културата оформя кои сме.
<p>ПРЕДВАРИТЕЛНА ПОДГОТОВКА</p>	<p>Въведение в темата:</p> <p>Повишаването на нашето интеркултурно съзнание е безкрайно предизвикателство. Всяка межкултурна среща може да се разглежда като приключение, пълно с възможности. Живеем в глобален свят, в който трябва да общуваме и да работим с хора от различен национален и културен произход, които в много случаи не споделят едни и същи културни модели (религиозните вярвания са културен модел). Непознаването на културните модели на другите може да доведе до недоразумения и стереотипи.</p> <p>Концепцията за култура може да бъде разгледана чрез аналогията на айсберга на Хол. През 1976 г. Едуард Т. Хол развива тази аналогия, за да обясни, че културите могат да бъдат представени като айсберг: само много малка част от айсберга може да се види над водата (архитектура, изкуство, готвене, стилове на обличане...), и тази част е това, което се нарича върхът на айсберга. Тази част се поддържа от много по-голяма част от айсберга, която лежи под водата и следователно е невидима (норми, ценности, концепция за време и пространство...), но и много важна.</p> <p>Тази дейност цели да посочи, че видимите части на културата са просто израз на невидимите части; и също така ни помага да разсъждаваме колко важно е да открием какво се крие под повърхността, за да повишим нашето межкултурно съзнание и да избегнем стереотипите. Когато два айсберга се сблъскат, те го правят от подводните части. Ако вземем тази аналогия с 2 души от две различни културни среди, ще имаме същия сблъсък. Следователно, познаването на културните елементи, които са поставени под водата, ще ни помогне да разберем как работят межкултурните взаимодействия и как се стига до недоразумения.</p>
<p>ОРГАНИЗАЦИОННА ПОДГОТОВКА</p>	<p>За да извършим тази дейност са ни необходими следните материали:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Флипчарт / голям плакат на айсберг / проектиран айсберг (вижте

	<p>приложение 1).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Постилки • Маркери • Списък на различни културни предмети или аспекти <p>В зависимост от размера на групата учениците могат да бъдат разделени на различни групи (по 3-4 ученика във всяка).</p>
<p>ЕТАПИ НА ИЗПЪЛНЕНИЕ</p>	<p>1. Представяне на модела айсберг</p> <p>Представете на учениците аналогията с айсберга. След това ги разделете на различни групи (3-4 ученици на група).</p> <p>2. Подготовка на публикации - постинг</p> <p>Помолете учениците да напишат на бележки различните културни аспекти на елементите от вашия списък. Всяка група трябва да има по 1 публикация на културен елемент.</p> <p>3. Моделът на айсберга</p> <p>Помолете учениците да помислят къде да поставят всеки от елементите върху айсберга. Помолете ги да се опитат да отговорят на следните въпроси, докато правите това (Да поставим ли този елемент над или под повърхността? Защо? Можете ли да се сетите за някакъв пример за този елемент във вашата собствена култура или във всяка друга?)</p> <p>4.Обобщение и рефлексия</p> <p>Сега е време да обединим техните отражения. Помолете всяка група да „залепи“ своите бележки върху големия айсберг, поставен или проектиран на стената (един по един елемент), и оставете дискусиата да започне между групите, като зададете на глас следните въпроси:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Къде поставихте артикул X? - Защо? - Можете ли да споделите примерите, за postingикоито сте се сетили? - Къде трудно се поставят някои елементи? Защо? - След като изслуша останалите групи, някой от вас иска ли да залепи своя бележка върху друга част от айсберга?
<p>ОБОБЩЕНИЕ/РЕФЛЕКСИЯ</p>	<p>След като приключите с Дейност 4 - Обобщение и рефлексия, помолете учениците да участват в последна дискусия:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Беше ли трудно да поставите някои елементи? Кои? Защо? 2. Сещате ли се за други елементи, които да се поставят над и под повърхността? (още 2-3 на група) 3. Какво ни учи аналогията с айсберга?

	<p>4. Какво можем да направим на индивидуална основа, за да повишим межкултурното си съзнание?</p> <p>5. Какво можем да направим в училище, за да повишим културната осведоменост на всички и да избегнем стереотипите?</p>
ТРАНСФЕР В ПРАКТИКАТА	След завършване на дейността учениците ще бъдат помолени да работят в групи, за да създадат насоки, с които да допринесат за премахване и предотвратяване на стереотипите. Те ще бъдат помолени да обяснят как ще го приложат на практика.
ПРИДОБИТИ КЛЮЧОВИ КОМПЕТЕНЦИИ И УМЕНИЯ	<ul style="list-style-type: none"> • • Учениците ще разберат понятието култура. • • Учениците ще осъзнаят собствената си култура и ще разпознаят нейното влияние върху тяхното поведение и отношение. • • Учениците ще научат и разберат за обичаи, религии, традиции, практики в различните страни. • • Учениците ще могат да обсъждат различни култури, като избягват стереотипите или да правят осъдителни изявления. • • Учениците ще развият своята компетентност за критично мислене и общуване с различни култури.

Упражнение 12

ОБЛАСТ	<p>Гражданско образование: опознаване на другите културни, религиозни и социално-икономически малцинства в обществото (хора от различен етнически произход) чрез преминаване на интелектуалните граници.</p> <p>Насърчаване на дискусия и аргументация чрез поставяне на въпроси в правен контекст.</p> <p>Осъзнаване на това как преценките ни, базирани на историческия контекст могат да се превърнат в предразсъдъци.</p> <p>Основно разбиране на начина, по който функционира правната и съдебната система чрез игрова симулация на съдебно заседание.</p>
НИВО НА ТРУДНОСТ	Ниско
ВЪЗРАСТОВА ГРУПА	14-16 год.
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ	4- 7 учебни часа (в рамките на два полудни или цял ден)
ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ	<ul style="list-style-type: none"> • Насърчаване на уважение към други култури и религии на базата на провокативна антитеза; • Размисъл върху собствените социални, културни и

	<p>икономически пристрастия.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Насърчаване развитието на неутрална позиция спрямо идеологически, политически и социално-икономически преценки. • Разпознаване на разликата между мнение и предразсъдъци.
<p>ПРЕДВАРИТЕЛНА ПОДГОТОВКА</p>	<p>Младите хора често са само наполовина (или изобщо не) наясно с потенциални престъпления и дори геноцид, извършени от тяхната собствена страна, тяхната собствена култура, икономически ред или религия в миналото в тяхното собствено общество, да не говорим за потенциални престъпления, извършени другаде (напр. в африкански, американски и азиатски колонии).</p> <p>При подготовката на симулираните съдебни заседания учениците трябва да съберат доказателства и индикации.</p> <p>Ще препоръчаме следните влиятелни източници за тяхното търсене относно действията на европейските държави в техните колонии:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Eduardo Hughes Galeano Open Veins of Latin America: Five Centuries of the Pillage of a Continent, 1997 (25th Anv. Ed.), ISBN 978-085345-990-3 2. Armstrong, Karen A History of God, From Abraham to the Present: the 4000 Year Quest for God.) ISBN 90-414-0776-6 3. Aslan, Reza No god but God. The Origins, Evolution, and Future of Islam) ISBN 90-234-1753-4 <p>Други източници, достъпни за учениците, могат лесно да бъдат намерени онлайн и най-вероятно ще е необходим експертният опит на учителя, за да напътства учениците с продуктивни действия (кои термини за търсене да използват и кои източници освен Уикипедия?)</p>
<p>ОРГАНИЗАЦИОННА ПОДГОТОВКА</p>	<p>Разделяме учениците в класа на следните групи по преценка на учителя:</p> <p>Обвинители или прокурори: 1 говорител, представляващ организации, повдигащи обвинения срещу обвиняемите, подкрепен от 2 лица за събиране и анализиране на данни.</p> <p>Обвиняемият: 1 говорител, представляващ организациите или държавите, срещу които е изправен обвинения, подкрепен от 2 лица за събиране и анализиране на данни.</p> <p>Съдебни заседатели: 3 души, които се опитват да вземат решение относно обвиненията и аргументите за и против</p> <p>Съдиите: 1 човек като председател на съда, с 2-ма помощници, проверяващи аргументите и данните, предоставени от двете страни. Съдията може да прекъсне прокурора или защитника, за да коригира предоставените данни и доказателства.</p> <p>Преса: 2 души, които ще отразяват в концептуален доклад основните производства на съда.</p> <p>Публика: другите ученици в клас, включително учителя: те ще обсъждат след приключване на съдебното заседание дали процесът е бил справедлив и дали присъдата е била справедлива.</p>

<p>ЕТАПИ НА ИЗПЪЛНЕНИЕ</p>	<p>Стъпка 1: Разберете каква е преобладаващата религия на учениците в класа (или на техните родители): това ще бъде религията, която ще бъде обвинена в престъпления, дори ако всички участници предварително смятат, че обвинението е нищожно! Големи престъпления и геноциди са били извършени през вековете в името на различни основни религии, някои все още могат да го правят днес, други никога не са използвали насилие...</p> <p>Стъпка 2: Подгответе стаята за настаняване на различните групи, както е дефинирано по-горе.</p> <p>Стъпка 3: Групите, както са дефинирани по-горе, трябва всички (независими една от друга) да участват в процеса.</p> <p>Стъпка 4: Процесът се провежда в съда, точно както в реалния живот; журито най-накрая ще произнесе присъда.</p> <p>Стъпка 5: Пресата ще проведе заключително заседание, в което всички групи ще допринесат за оценка на процеса на съдебното заседание и ще достигнат до присъда на „народа“.</p>
<p>ОБОБЩЕНИЕ/РЕФЛЕКСИЯ</p>	<p>Стъпка 5 (вижте по-горе) всъщност е сесия за размисъл. Друг начин да се насърчи активното мислене от страна на учениците е да се разменят ролите и да се направи същото съдебно заседание отново с други играчи, изпълняващи ролите в тази игра на съда (ротиране на ролите): има ли значение за оценяването на проблема от ученика и тяхното преценка, когато гледат на същия проблем от друга гледна точка?</p>
<p>ТРАНСФЕР В ПРАКТИКАТА</p>	<p>Учениците могат да обсъждат в какви други контексти може да се използва концепцията за съдебно заседание с ефективни учебни постижения. Съвет: в географията замърсителите могат да бъдат обвинени в съда за причиняване на глобално затопляне. Може да има и други възможности...</p>
<p>ПРИДОБИТИ КЛЮЧОВИ КОМПЕТЕНЦИИ И УМЕНИЯ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Извличане и анализиране на информация. 2. Дигитални умения: търсене на информация онлайн. 3. Общи познания по религия, история, политика, география. 4. Познаване и разбиране на правните процедури и ролите на участниците в съдебния процес.

Упражнение 13

<p>ОБЛАСТ</p>	<p>Гражданско образование:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Разбиране на други култури, религии и социално-икономически малцинства в обществото (хора от различен етнически произход) чрез преминаване на интелектуалните граници. • Насърчаване на дискусия и аргументация чрез поставяне на проблемите в етичен и социален контекст. • Разбиране на историческия контекст на оценките, основани на идеологически и религиозни аргументи.
---------------	--

НИВО НА ТРУДНОСТ	Ниско
ВЪЗРАСТОВА ГРУПА	14-16 год.
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ	2 часа, дискусия
ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ	<ul style="list-style-type: none"> • Насърчаване на уважение към други култури и религии на базата на провокативна антитеза; • Размисъл върху собствените социални, културни и икономически пристрастия. • Насърчаване развитието на неутрална позиция спрямо идеологически, политически и социално-икономически преценки. • Разпознаване на разликата между мнение и предразсъдъци.
ПРЕДВАРИТЕЛНА ПОДГОТОВКА	<p>При подготовката на дискусиите в класната стая, учениците трябва да събират доказателства, поне половин ден в библиотеката или да работят онлайн, за да намерят и проверят различни източници. Някои общи източници могат да помогнат за запознаване с темата; те са предназначени предимно за учителя, за да запознае учениците с текущата работа:</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Eduardo Hughes Galeano <i>Open Veins of Latin America: Five Centuries of the Pillage of a Continent</i>, 1997 (25th Anv. Ed.), ISBN 978-085345-990-3 5. Armstrong, Karen <i>A History of God, From Abraham to the Present: the 4000 Year Quest for God.</i> ISBN 90-414-0776-6 6. Aslan, Reza <i>No god but God. The Origins, Evolution, and Future of Islam</i> ISBN 90-234-1753-4 <p>Други източници са дадени с конкретни твърдения, от които учениците ще трябва да изберат едно, което да защитят, вижте по-долу.</p>
ОРГАНИЗАЦИОННА ПОДГОТОВКА	<p>Двама до четирима ученици ще представят твърдението си като вярно и проверено; Те ще обяснят подкрепящите аргументи, които са намерили и ще се аргументират защо техните източници могат да се разглеждат като надеждни.</p> <p>Другите ученици в клас ще оценят аргументите и качеството на източниците в обща дискусия.</p>
ЕТАПИ НА ИЗПЪЛНЕНИЕ	<p>Задача: учениците работят в групи от 3 или 4 човека.</p> <p>1) Учениците избират едно от изброените по-долу твърдения и търсят доказателства (интернет или друг източник). Те стигат до заключение и го представят на класа, действайки като жури. След всяка сесия класът обсъжда твърденията и представените аргументи, преди да гласува за или против твърдението.</p> <p><i>Забележка: твърдения c), d) и e) са взаимно противоречиви: ако едното се счита за вярно, другото не може да бъде вярно. Винаги ли</i></p>

присъдата на класа е в съответствие с тази презумпция?

- a) Според много хора индуизмът и будизмът са агресивни религии: техните свещени книги предричат, че един ден в бъдеще техните религии ще завземат властта в големи области в Азия и ще се утвърдят като световна сила. Досега те са се карали само помежду си, така че не видяхме и разбрахме крайната им цел.
- I. https://en.wikipedia.org/wiki/Religious_violence_in_India
  - II. https://en.wikipedia.org/wiki/Buddhism_and_violence
- b) В редица страни католическата църква, някои свещеници и други служители на църквата са обвинени в сексуално насилие над деца..
- I. https://en.wikipedia.org/wiki/Catholic_Church_sexual_abuse_cases
  - II. <https://nos.nl/artikel/2400433-330-000-slachtoffers-van-misbruik-binnen-franse-katholieke-kerk>
  - III. <https://edition.cnn.com/2021/10/05/europe/france-catholic-church-abuse-report-intl/index.html>
- c) Някои хора смятат исляма и юдаизма за мирни религии, но смятат, че християнството е отговорно за много форми на насилие, като завладяването на Южна Америка от християнски нации (Португалия, Испания) и инквизицията на вещици и еретици.
- I. <https://en.wikipedia.org/wiki/Inquisition>
  - II. https://en.wikipedia.org/wiki/Forced_conversion
  - III. <https://en.wikipedia.org/wiki/Crusades><https://bible.org/article/show-them-no-mercy-4-views-god-and-canaanite-genocide-cs-cowles-eugene-h-merrill-daniel-l-ga>
  - IV. <https://www.pthu.nl/bijbelblog/2017/11/religie-als-bron-van-geweld/>
- d) Някои хора смятат християнството и юдаизма за мирни религии, но смятат исляма отговорен за много форми на насилие, като завладяването на части от Европа през 6-ти и 7-ми век, сблъсъците и нападенията от съвременни ислямски групи, например ISIS или Daesh и Ал Кайда
- I. https://en.wikipedia.org/wiki/Early_Muslim_conquests
  - II. https://en.wikipedia.org/wiki/Islamic_State
  - III. https://en.wikipedia.org/wiki/Forced_conversion
  - IV. <https://theconversation.com/if-islamic-state-is-based-on-religion-why-is-it-so-violent-52070>
- e) Някои хора смятат християнството и исляма за мирни религии, но смятат, че юдаизмът е отговорен за много форми на насилие, като изтребването на племена и народи в древните палестински земи, описани в Стария завет, както и суровото потискане на

	<p>палестинците протести и техните призови за свобода и равенство в днешно време.</p> <p>I. https://www.digibron.nl/viewer/collectie/Digibron/offset/0/zoekwoord/de+uitroeijing+van+de+volken+van+Kana%C3%A4n%2C/id/tag:Wekker,20101112:newsm1_35d14ce093d1178916d88569ea685c8e</p> <p>II. https://www.digibron.nl/viewer/collectie/Digibron/id/tag:Banier,20080111:newsm1_40d88e53830b405367f3d2e5c944c0aa</p> <p>III. https://bible.org/article/show-them-no-mercy-4-views-god-and-canaanite-genocide-cs-cowles-eugene-h-merrill-daniel-l-ga</p> <p>2) Целият клас обсъжда и решава достоверността на твърдението.</p>
ОБОБЩЕНИЕ/РЕФЛЕКСИЯ	Решението на класа относно достоверността на твърденията е сесия за размисъл: какво мислят те за тази конкретна религия, след като изслушат аргументите и обсъдят тяхната стойност и достоверност.
ТРАНСФЕР В ПРАКТИКАТА	Учениците могат да разгледат и други подобни твърдения и да обсъдят каква е стойността им: какво ни казва фактът, че почти едно и също твърдение може да се направи за почти всяка религия, за стойността на подобни твърдения?
ПРИДОБИТИ КЛЮЧОВИ КОМПЕТЕНЦИИ И УМЕНИЯ	<p>Могат да бъдат активирани различни ключови концептуални аспекти, знания и подходящи умения:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Извличане и анализиране на информация. 2. Дигитални умения: търсене на информация онлайн. 3. Общи познания по религия, история, политика, география. 4. Познаване и разбиране на етичните дилеми, като тази, пред която сме изправени в западноевропейските и северноамериканските общества: наистина ли ислямската религия насърчава насилието срещу немюсюлманите, или има и други фактори?